



## סקירת נושאים עיקריים



צה"ל מרחיב את מחסום עינב בנפת טולכרם צולם במרץ 2009

ברצועת עזה ואחד בגדה המערבית. בנוסף נפצעו 31 ילדים פלסטיניים: 20 בגדה המערבית, בעיקר בהפגנות, ו-11 ברצועת עזה.

המצור על רצועת עזה נמשך. מספר המשאיות הטעונות שנכנסו לרצועת עזה כמעט למספרן בחודש הקודם – ממוצע של 127 משאיות טעונות ליום. בעוד שמספר משאיות זה גבוה בהרבה בהשוואה למספרן לפני הלחימה (נובמבר-30; דצמבר-23 משאיות טעונות) עדיין הוא נמוך יותר ממספרן במאי 2007 (475), חודש לפני השתלטות חמאס. כתוצאה מכך הייבוא אינו מספק עדיין את צרכי השוק. 80% מהמשאיות שנכנסו לרצועה בפברואר הכילו מצרכי מזון. לא הותרה הכנסתם של מוצרים חיוניים נוספים כחומרי בניין, חלקי חילוף לתשתיות מים וביוב, תשומות לתעשייה ובעלי חיים. בפברואר לא חל שיפור משמעותי בנגישותם של חולים לטיפולים בחו"ל. מתוך 324 בקשות לאישורי יציאה שהוגשו במהלך החודש, אושרו תוך זמן סביר רק 183 (56.5%). במהלך החודש יצאה משאית אחת טעונה בפרחי קטיף - זו הפעם הראשונה מאז ינואר 2008 שהותר לייצא מוצרים מרצועת עזה.

פלסטינים בגדה המערבית התמודדו בחודש פברואר עם האיום הרציני ביותר בעקירה ובנישול זה חודשים אחדים. פעולות מצד גורמים ישראליים שונים, כולל הצבא, המנהל האזרחי ועיריית ירושלים מאיימות לפגוע בבתיהם, בפרנסתם ובעתידם של יותר מ-1,500 פלסטינים, רבים מתוכם ילדים, במזרח ירושלים ובסביבתה. בנפת בית לחם הוכרזו יותר מ-1,700 דונמים כ"אדמת מדינה" לצורך הרחבת התנחלות אפרת, דרומית מזרחית לבית לחם. זאת בנוסף לאדמה שכבר הופקעה בנפה זו לצורך הקמת הגדר, סלילת כבישי מתנחלים ובניית יחידות דיור בהתנחלות. פעולות אלה מערערות עוד יותר את עתידה של בית לחם והכפרים המקיפים אותה, המאבדים בהדרגה גישה לאדמותיהם, בשל הרחבת ההתנחלויות והקמת הגדר באזור.

ביולי 2004 פרסם בית הדין הבינלאומי לצדק חוות דעת הקובעת כי תוואי הגדר בגדה המערבית אינו חוקי וכי ישראל חייבת להפסיק את הקמת הגדר ולפרק את החלקים שכבר הוקמו. אולם ישראל ממשיכה לתפוס ולהשטיח קרקע לשם הקמת הגדר. כפרים פלסטיניים המוחים נגד פעולות ישראל סובלים מהטרדות מצד כוחות הצבא הישראלי. החודש נערכו פשיטות וסריקות רבות באישון לילה בבתי תושבי אותם כפרים. אחדות מהן הסתיימו בהתנגשויות אלימות.

הפסקת האש בעזה עדיין רופפת. מספר הנפגעים הפלסטיניים ברצועת עזה דומה למספרם בשני החודשים שקדמו למתקפה הישראלית ב-27 בדצמבר 2008. העדר הביטחון של תושבי רצועת עזה גבר גם בגלל אלימות פנימית, ודיווחים על טיפול ושימוש לא נאותים בכלי נשק. החודש נורו לעבר ישראל כ-65 טילי קסאם ופצצות מרגמה. לא דווח על הרוגים ופצועים ישראליים.

שלושה ילדים פלסטיניים נהרגו במהלך פברואר בתקריות אלימות בין פלסטינים לישראלים - שניים

הריסת בתים ועקירה: הריסת מבנים בבעלות פלסטינית ע"י הרשויות הישראליות נמשכה בקצב מוגבר במהלך החודש. בעוד שבינואר 2009 נהרסו שני מבנים בירושלים המזרחית, נהרסו בפברואר שמונה, בהם שבעה מבני מגורים<sup>i</sup>. ההריסות התבצעו בראס חמיס, ודי אל ג'וז, עיסוויה, א-טור, בית חנינא ושייח ג'ראח ובעקבותיהן נעקרו מבתיים שלושים פלסטינים, בתוכם 15 ילדים.

ב-17 בפברואר דחתה המועצה האזורית לתכנון ובנייה בירושלים תכנית מתאר חלופית שהוגשה ע"י תושבי אזור בוסתן בשכונת סילוואן בירושלים המזרחית, השוכנת מדרום לחומת העיר העתיקה. בסילוואן מתרחשת פעילות אינטנסיבית של מתנחלים, בעיקר בוודי חילווא, מצפון לאזור בוסתן. תכנית המתאר, שהוגשה ע"י התושבים, מנסה למנוע מהעירייה להגדיר את יעוד אזור מגוריהם כ"שטח ירוק" שאין לבנות בו. דחיית התוכנית סוללת את הדרך להפעלת צווי הריסה, עקב העדר היתרי בנייה, אשר הוצאו ב-2005 לגבי כ-90 בתים באזור, שאחדים מהם נבנו עוד לפני 1967. אם ימומשו צווי הריסה יעקרו כ-1,500-1,300 פלסטינים מבתיים. אחוז הילדים בקהילה גבוה ובדרך כלל הם הנפגעים העיקריים מעקירת משפחותיהם.

הריסת בתי המגורים במהלך פברואר באה על רקע של מחסור בדיוור ממנו סובלים תושביה הפלסטיניים של ירושלים המזרחית. רק 9,000 דונמים מסך 70,000 בירושלים המזרחית מוקצים לבנייה פלסטינית<sup>ii</sup> וחלק גדול מהם כבר בנוי. על מנת לקבל אישור בנייה צריכים התושבים הפלסטיניים להתמודד עם תהליך רישוי מסובך ויקר<sup>iii</sup>. בשל הקשיים העומדים בפני פלסטינים המבקשים לקבל היתרי בנייה מהרשויות הישראליות<sup>iv</sup>, מסתכנים רבים מהם בבנייה ללא היתר, כדי לספק את צורכי הדיוור שלהם. ב-2008 הורסו הרשויות הישראליות 90 מבנים בבעלות פלסטינית בירושלים המזרחית, בשל העדר היתרי בנייה<sup>v</sup>. כתוצאה מכך נעקרו מבתיים כ-400 פלסטינים<sup>vi</sup>. לאור מאות צווי ההריסה התלויים ועומדים נגד מבנים בבעלות פלסטינית במזרח ירושלים, חיים אלפי פלסטינים נוספים תחת איום בעקירה.

בנוסף, הרס המנהל האזרחי הישראלי (ICA) מספר בתים באזור C וכתוצאה מכך נעקרו מבתיים 21 פלסטינים, בתוכם 15 ילדים. כמחצית מהם נעקרו פעמיים במהלך החודש כאשר המנהל האזרחי שב והרס את בתיים. המבנים היו בשטח E1, הנמצא בין התנחלות מעלה אדומים לירושלים. תוכנית לבנייה בהתנחלויות ולהקמת תשתיות נלוות באזור זה נועדה לחבר את ירושלים ומעלה אדומים. הבנייה הישראלית ב-E1 תכביד על התושבים הפלסטיניים של ירושלים המזרחית בכך שתמנע מהם להתפשט

עובדי ארגונים לא ממשלתיים (NGOs) זרים ובינלאומיים (INGOs) נכנסו לרצועת עזה דרך מעבר ארז, אולם עדיין אסורה, במרבית המקרים, כניסת עובדים פלסטיניים הנושאים תעודות זהות של הגדה המערבית או של ישראל. טחנות הקמח והמאפיות פעלו כמעט במלוא התפוקה, הודות להגדלת ייבוא גרעיני חיטה וגז לבישול. רק אחת משש הטחנות, שנפגעה ונהרסה במהלך הלחימה, עדיין אינה תפעולית. שופרה הנגישות למים ולחשמל.

אולם השיפור לא ישמר ללא הסרת ההגבלות על הייבוא והגדלת הכמות של פריטי ייבוא שונים. תחנת הכוח של עזה דיווחה כי יותר מ-100 הזמנות לחלקי חילוף וחלקים מתכלים מחכות זה חודשים לאישור כדי להכניסם לרצועת עזה. חסרונם של חלקי החילוף מונע חלק מעבודות התיקון וגורם לפעילות רופפת של תחנת הכוח.

בתגובה להגבלות כניסה ולהפרעות בהן נתקלו סוכנויות פרויקטים לסיוע הומניטרי הכין הצוות ההומניטרי בשטח הפלסטיני הכבוש מסמך משותף המשמש כמסגרת עקרונות לאספקת סיוע הומניטרי לרצועת עזה.

ולסיום, מגבית החירום למען עזה, שמסגרתה 613 מיליון דולר, קיבלה עד עתה 26% מהמימון הנדרש, שרובו מיועד לביטחון תזונתי ולמחסה. בראשית פברואר חתמו הרשות הפלסטינית ותוכנית הפיתוח של האו"ם (UNDP) הסכם על הקצאת 50 מיליון דולר למימון סיוע כספי, במסגרת תוכנית הסיוע לשיקום ראשוני של עזה. בסוף פברואר קיבלו 4,100 משפחות סך כולל של 38 מיליון שקל. באמצע מרץ צפוי להסתיים תהליך הפיצוי ל-10,000 המקרים שנסקרו, בהיקף של 80 מיליון שקל.

הקרן לסיוע הומניטרי (HRF) אישרה, במהלך פברואר, שלושה פרויקטים דחופים בעזה – שניים לסיוע פסיכו-סוציאלי ואחד לסיוע במזון – בסך כולל של \$489,736.

## הגדה המערבית, כולל ירושלים המזרחית

### הגנה על אזרחים

### ירושלים המזרחית: הריסת בתים, עקירה והחרפת הבידוד

במהלך פברואר נקטו הרשויות הישראליות במספר פעולות במזרח ירושלים שבעקבותיהן נעקרו מבתיים תושבים פלסטיניים והחריף בידודה של ירושלים המזרחית מיתר חלקי הגדה המערבית.

להשיג אישור מהרשויות בישראל כדי שיוכלו להמשיך להתגורר בבתייהם.

מנהלת התיאום והקישור הישראלית דיווחה באמצע פברואר כי החלה בהנפקת האישורים ל-110 מתוך 140 תושבי המקום המחזיקים בתעודת זהות של הגדה המערבית, מעשה המעמיד בסכנת עקירה את 30 התושבים הנוותרים. אישורים אלה לא יאפשרו לתושבים להיכנס לירושלים המזרחית, אלא יבטיחו מעבר רק בין בתיהם למחסום קלנדיה בצפון, שלאור הגידול בנפח התנועה, עקב סגירת השער, נמשך זמן ההמתנה בו בין שעה לשעתיים בשעות העומס. בקצה המזרחי של העיר אישרה מנהלת התיאום והקישור בפברואר כי שער "לזרוס" בגדר יסגר בסוף מרץ. שער זה מאפשר את כניסתן לירושלים המזרחית של 30 משפחות פלסטיניות המתגוררות בשטח המוניציפלי של ירושלים, ואשר נותקו מן העיר עם הקמת הגדר.

לכיוון מזרח. על פי דיווחי התקשורת הישראלית השקיעה ישראל באזור זה במהלך השנתיים החולפות, סך של 200 מיליון שקל. הכסף הושקע בהקמת תשתיות, כולל כבישים ותחנת משטרה.<sup>vii</sup> במהלך התקופה המדווחת הרס המנהל האזרחי ארבעה מבנים בשטח שהוכרז "מרחב התפר" ליד א-טור, בנוסף למבנה באזור א-זעיים הצמוד לגדר מצידה המערבי. 75 פלסטינים, בתוכם 45 ילדים נפגעו מהריסת המבנים, שכללו תחנת דלק, שני משרדים, מחסן ומגרש חניה.

בידודה של ירושלים המזרחית; פיצול ישובים: בקצה הצפוני של ירושלים המזרחית סגרו הרשויות הישראליות את שער הגדר בדחיאת אל בריד ופירקו את מחסום א-ראם. סגירת השער הפרידה את ירושלים המזרחית מיתר חלקי הגדה ובודדה כ-140 פלסטינים תושבי הגדה המערבית, בצד המזרח-ירושלמי של הגדר. תושבים אלה נאלצים עתה

#### הדוח המלא בשפה האנגלית ניתן להורדה באתר OCHA

[http://www.ochaopt.org/documents/ocha\\_opt\\_humanitarian\\_monitor\\_2009\\_02\\_01\\_english.pdf](http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_humanitarian_monitor_2009_02_01_english.pdf)

\* בשאלות ולקבלת פרטים נוספים פנו ליעוזקאל ליינ [lein@un.org](mailto:lein@un.org) OCHA ,

<sup>i</sup> כולל המבנה שהרסו הבעלים כדי לחסוך את התשלום שגובה העירייה כאשר היא מבצעת את ההריסה.  
<sup>ii</sup> מאיר מרגלית, "אין כמו בבית: הריסת בתים במזרח ירושלים", הוועד הישראלי נגד הריסת בתים, מרץ 2007, עמ' 16.  
<sup>iii</sup> לפרטים על התהליך ראו: מרגלית, "אין כמו בבית: הריסת בתים במזרח ירושלים", הוועד הישראלי נגד הריסת בתים, מרץ 2007; כמו כן, ראו: בצלם, [http://btselem.org/english/Planning\\_and\\_Building/Index.asp](http://btselem.org/english/Planning_and_Building/Index.asp)

<sup>v</sup> המספר המופיע הוא צירוף מספרים שהופיעו במסמכים רשמיים, לתקופה שבין ינואר לאוגוסט 2008, יחד עם מספר הריסות הבתים שתיעדה OCHA ברבעון האחרון ב-2008. המספרים הרשמיים של הריסות בתים ניתנו ל"בצלם" במסגרת חוק חופש המידע <http://www.btselem.org/english>

<sup>vi</sup> מספר העקורים – "בצלם". ראו: <http://www.btselem.org/English>

<sup>vii</sup> עמוס הראל, "ישראל מתכננת הקמת פרוזדורים בגדה המערבית על קרקעות שנויות במחלוקת", הארץ, 1 בפברואר 2009.